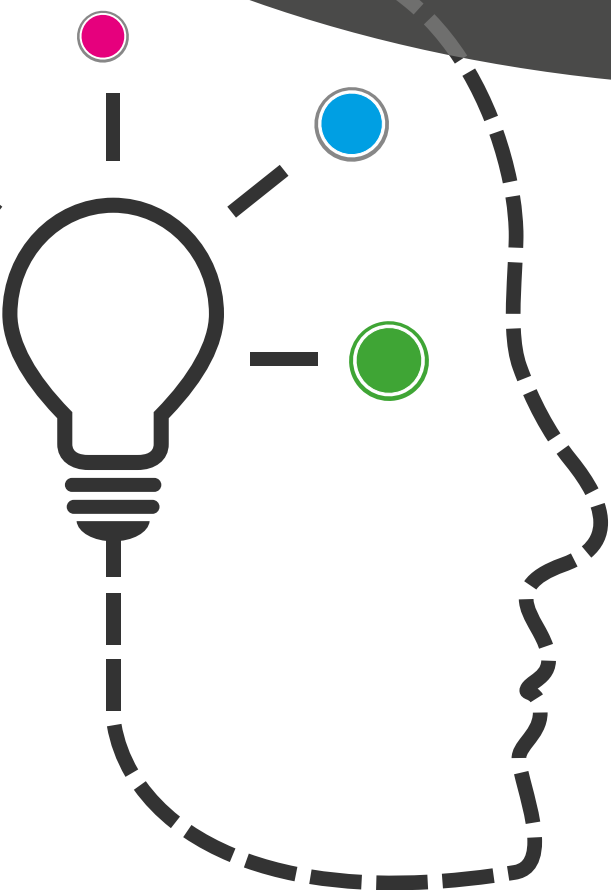

WEBBTJÄNSTERNAS TILLGÄNGLIGHET

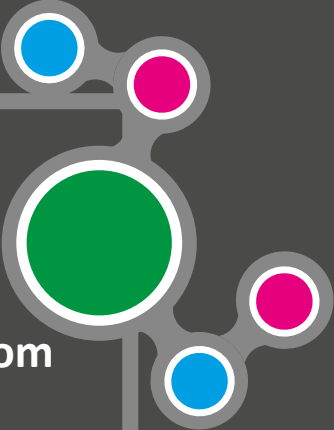

 VAD HANDLAR DET OM?

 MÅLGRUPPER

 **METODER FÖR
ATT FRÄMJA
TILLGÄNGLIGHETEN**

 UTVÄRDERING

A decorative graphic on the right side of the page, consisting of a central green circle with a white border, connected by grey lines to four smaller circles: a blue one at the top left, a pink one at the top right, a pink one at the middle right, and a blue one at the bottom right.

Med tillgänglighet avses en jämlik rätt för alla att hitta, använda och gynnas av de webbtjänster och det nätarbete som riktats till de unga.

De tillgängliga webbtjänsterna förbättrar vars och ens möjligheter att använda tjänsterna, inte bara grupper med särskilda behov. Redan en liten satsning på tillgänglighet kan förbättra webbtjänstens användbarhet.

VAD HANDLAR DET OM?

Denna anvisning är avsedd som en checklista angående tillgänglighet till det nätarbete som riktats till de unga. Listan är tillämplig, utöver webbplatser, till exempel på webbtjänster inom sociala medier samt på arbetet på andra plattformar i nätverket. Listan är inte uttömmande – målet är istället att låta sig bevakas att överväga vad tillgängligheten betyder ur eget arbetsperspektiv och hur man kan förbättra den genom små handlingar. Listan kan också utnyttjas som stöd för att utvärdera dit eget arbete regelbundet.

Med tillgänglighet i nätarbetet avses webbplatsernas tekniska beredskaper och deras tekniska tillgänglighet. Tillgänglighet betyder också tillgängligheten av både det på nätet gjorda arbetet och webbtjänsternas innehåll.

Varför talar vi om tillgänglighet istället för fysisk tillgänglighet?

Fysisk tillgänglighet (barrier-free, ett lättillgängligt, hinderfritt tillträde) innebar ursprungligen att säkerställa att offentliga utrymmen och byggnader är lättillgängliga med rullstol. Med fysisk tillgänglighet avses funktionalitet och ändamålsenlighet hos miljön, tjänsten samt utbudet, särskilt när det gäller personer med funktionsnedsättning. Tillgängligheten (accessibility) är ett övergripande sätt att tänka som man tänker innefatta fysisk tillgänglighet. Som ett begrepp beskriver tillgängligheten hur lätt man kan använda information, ett system, en anordning, ett program eller en tjänst, oavsett personliga egenskaper, såsom funktionshinder, hörande till en minoritet eller mindrebemedlade. Genom tillgängligheten främjas ett jämlikt deltagande.

Källa: [Esteetöntä opiskelua, esok.fi \(på finska\)](https://www.esok.fi/)

ATT IDENTIFIERA MÅLGRUPPER FÖR TILLGÄNGLIGHET

Man kan komma igång med tillgängligheten genom att överväga vem den nuvarande webbtjänsten eller arbetsformen är för. Om det finns en anledning till avgränsning, kan man gå vidare för att överväga tillgängligheten inom målgruppen. Vem inom målgruppen inte ännu har tillgången till webbtjänsten?

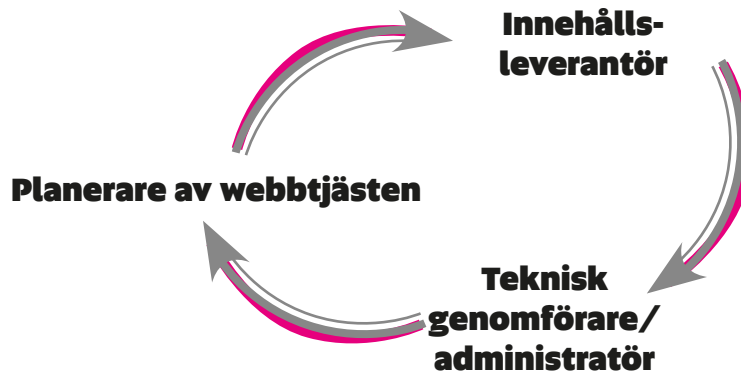
Nedan är en lista över de olika funktioner och egenskaper som kan påverka den unga personens erfarenheter av webbtjänstens tillgänglighet. Den unga personen kan också höra samtidigt till flera olika grupper.

- Synskada, nedsatt syn, visuella uppfattningsproblem (till exempel färger)
- Hörselskada
- Kognitiva utmaningar (till exempel uppmärksamhetsstörningar, svårigheter med att läsa och skriva)
- Neurologisk sjukdom (till exempel epilepsi)
- Sensorisk överkänslighet
- Motoriska utmaningar
- Språkgrupp (till exempel finska som andraspråk, svenska som modersmål, engelska eller något annat språk som modersmål, teckenspråk)
- Åldersgrupp (till exempel barn/de unga/de unga vuxna)
- Invandrabakgrund (till exempel asylsökande, första eller andra generationens invandrare)
- Kulturbakgrund (till exempel romer, samer, somalier)
- Ekonomiska resurser (smarttelefon, en snabb eller långsam internetanslutning)
- Kön (pojkar/flickor/könsmångfaldiga personer/könlösa personer)
- Sexuell läggning

KONKRETISKA METODER FÖR ATT FÖRBÄTTRA TILLGÄNGLIGHET I NÄTARBETE

Nedan är ett mönster som illustrerar olika steg i tillgänglighetsarbetet.

- Innehållsleverantör
- Planerare av webbtjänsten
- Teknisk genomförare/administratör

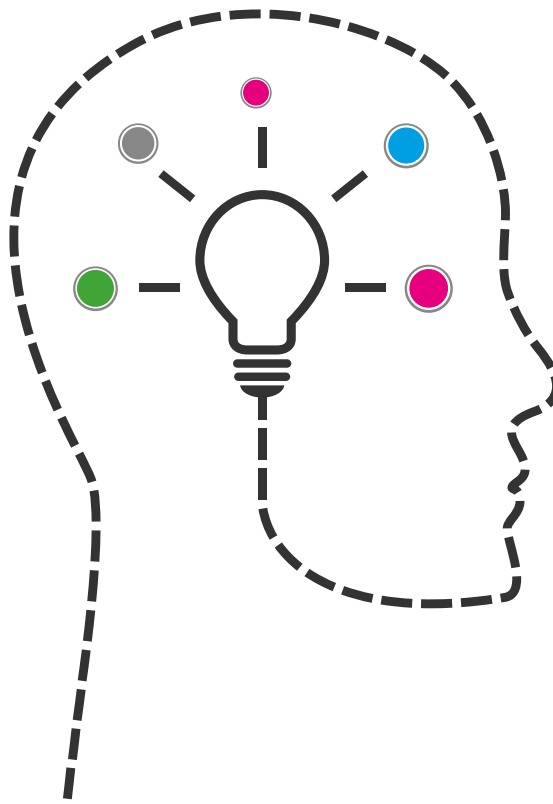
Tillgänglighet måste beaktas i webbtjänsternas planeringskedje och tekniska genomförande, vid underhåll samt i produktionen av innehållet i dem.

De konkreta metoderna att förbättra webbtjänsternas och nätarbetets tillgänglighet är uppdelade i denna anvisning enligt olika ansvarsområden. Listan har sammanställts ur innehållsleverantörens och administratörens synvinkel. Mer konkreta anvisningar för att förbättra tillgänglighet kan hittas på [Förbundet Kehitysvammaliitos Papunet-webbtjänst](#).

Planeringskedde

Utvärdera tillgänglighet i webbtjänstens planeringskedde. Vem webbtjänsten riktar sig till och vem den möjligen utesluter?

I konkurrensutsättningsskedet ska du förutsätta att ha webbplatserna i enlighet med tillgänglighetskraven. Det är viktigt för abonnenten att vara noga och övervaka tillgänglighetens genomförande, eftersom leverantörer inte alltid är tillräckligt insatta i ärendet. [Ytterligare information om tillgänglighetskraven på Regionförvaltningsverkets webbplats.](#)

Tekniskt genomförande och underhåll

- Menystrukturen ska vara enkel. Undvik menystrukturer som är för djupa.
- Ha tydliga, informativa rubriker och underrubriker.
- Webbtjänstanvändarens läge ska vara tydligt på webbplatsen (till exempel en synlig sökväg).
- Information ska finnas på ett ställe och det måste finnas en länk från någon annanstans där (jämför samma information på många olika sidor).
- Undvik tungt innehåll så att webbtjänsten kan användas också på äldre enheter och med en långsam internetanslutning. Kom ihåg att testa i en mobilapplikation på olika enheter.
- Aktivera rubrikstilar och listfunktion (upp till rubriknivåer H3/H4, inte för mycket).
- Ha textens typsnitt tillräckligt stort och det ska vara möjligt att förstora texten.
- Se till att mörkhetskontrasten mellan text och bakgrund är tillräcklig.
- Undvik flimrande innehåll och snabbt växlande skjutreglage.
- Bilder ska ha Alt-attribut med textinnehåll. Bilder med relevant information ska ha beskrivande textmotsvarigheter som kan läsas med hjälp av ett skärmläsningssystem eller som är synliga någon annanstans, exempel på [Webbriktlinjer webbplats](#).
- Bildlänkarna och formulärens bildknappar ska förses med en beskrivande/illustrativ textmotsvarighet. Om bilden eller knappen är också en länk, lägg till information om länken till textmotsvarigheten och var länken tar dig. Detta gör det lättare att bläddra med en läsare.
- Formulärens rubriker och knappar ska vara tillräckligt stora.
- Säkerställ att de funktionella elementen (till exempel knappar, länkar, formulär) på webbplatsen kan användas utan datormus.
- Se till att man kan flytta från en formulärruta till en annan i en logisk ordning med hjälp av tabulatorn.
- Tillgängliga dokument, [anvisningar på Webbriktlinjer webbplats](#).

Innehållsproduktion

- Begränsa mängden information som är rimlig på webbplatsen. Komprimera och ta bort vid behov.
- Lägg till information på ett ställe och länka någon annanstans där (jämför samma information på många olika sidor).
- Använd rubrikstilar och listfunktion, om du lägger till innehåll på webbplatser (gör det lättare att bläddra med en läsare).
- Länkarna ska vara beskrivande/illustrativa och inbäddade i texten (Läs mer på Verkes webbplats jämfört med Läs mer här.)
- Texten och innehållet ska vara tydliga med hänsyn till målgruppen (till exempel dataskyddsbeskrivning för målgruppen, det vill säga, de unga, ska vara begriplig).
- Ha lättläst språk med, så att innehållet är förståeligt för olika människor inom målgruppen. Alternativet är en särskild lättläst webbplats, [exempel på Förbundet Kehitysvammaliittos webbplats](#).
- Stöd skriven text med bilder, videor (kan också göras på lättläst språk) samt med olika ljudfiler eller ett högläsningsprogram (till exempel ReadSpeaker).
- Om det finns text i bilderna, se till att mörkhetskontrasten mellan text och bakgrund är tillräcklig.
- Videor ska ha textning (kan också göras på lättläst språk).
- Videor ska göras också på teckenspråk.
- Det ska finnas språkversioner/tjänster på olika språk på webbplatsen.
- Innehållet (information, talstil, bilder, färger) ska beakta människornas mångfald i allmänhet. Skillnader och olikheter mellan de unga ska vara synliga, om det finns inga skäl att begränsa målgruppen.

HUR SKA VI UTVÄRDERA TILLGÄNGLIGHET?

- Riktlinjerna (i Sverige) för hur man bör arbeta med webbplatser i offentlig sektor. Ytterligare information på [Webbriktlinjer webbplats](#).
- Tillgänglighet och användbarhet kan testas med olika verktyg som finns listade för olika användningsområden på [W3 Community-sidan](#).
- Betald tillgänglighet och användbarhetstest kan beställas från er användnings- och supporttjänster leverantör.
- Användarpanelen för webbtjänster (användbarhet av tekniskt genomförande och innehåll med en mångsidig uppsättning deltagare och olika enheter).
- Webbtjänstbesökarnas respons (frågor som gäller till exempel hinder för användning och faktorer som skulle underlätta användningen av webbtjänsten).

Utvärdering av tillgänglighet tillhör alla. Förutom den kritiska blicken och den gemensamma reflektionen kan man också utnyttja och använda de parter och test som anges ovan. I slutändan är det viktigaste kriteriet för tillgänglighet användarens egna upplevelse av webbtjänstens tillgänglighet.

